

Drabancz Áron – Virágh Vivien

Versenyképes áron jutnak finanszírozáshoz a kisvállalataink

Magyarországon az újonnan szerződött kisösszegű vállalati hitelek átlagos kamatlába az NHP-nek és más támogatott hitelprogramoknak köszönhetően markáns csökkenésen ment keresztül az elmúlt évben, ami érdemben segítette a kis- és középvállalataink forrásköltségeinek csökkenését. Nemzetközi összehasonlításban a magyar kisösszegű vállalati hitelek átlagos kamatlába a visegrádi országok átlagához hasonló, és mára már csak kisebb mértékben haladja meg az eurozóna értékét. A kamatfelárak tekintetében még kedvezőbb a kép: a kisösszegű vállalati hitelek átlagos kamatfelára 2020 végére az eurozóna átlaga alá csökkent.

A kis- és középvállalkozások gazdaságban betöltött jelentős szerepe miatt kiemelten fontos, hogy milyen ezen vállalatok hitelpiachoz való hozzáférése. A kkv-k finanszírozási sajátosságai között szerepel a nagyvállalati hitelekkel szemben megjelenő kamathátrányuk, amelyet számos tényező, többek között az információs aszimmetria, a hiteltörténeti múlt hiánya, vagy a gyengébb tőkehelyzet és a fedezetek hiánya idéz elő. Ez nehezíti a forráshoz jutást, különösen válságos, recessziós időkben, amikor rendkívül fontos lenne, hogy ez a vállalati kör ne legyen elvágva a finanszírozási forrásoktól, és megfizethető áron tudjon friss likviditáshoz jutni.

A nemzetközi szinten összehasonlítható statisztikák nagy hiányossága, hogy az újonnan szerződött kkv-hitelek kamatlábára vonatkozóan nem érhető el információ. Azonban a **kisösszegű** – 1 millió euro hitelösszeg alatti – **hitelek kamatlábjára** igen. Mivel feltételezhetjük, hogy kisebb hiteleket elsősorban kisebb vállalatok vesznek fel, így e statisztika segítségével megvizsgálhatjuk hogyan alakulhatott a kisebb vállalkozások finanszírozási költsége az elmúlt időszakban.

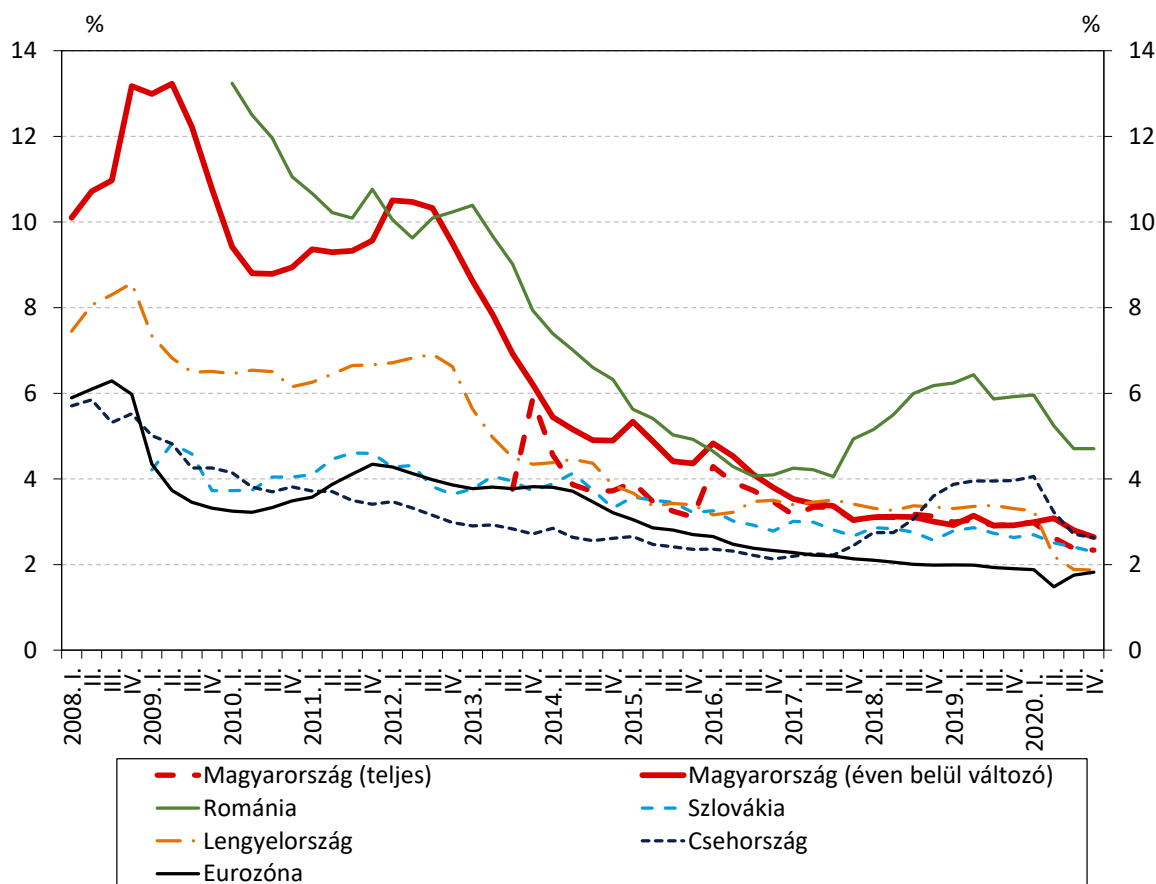
A KORONAVÍRUS JÁRVÁNY ALATT NEM NÖVEKEDTEK A FINANSZÍROZÁSI KÖLTSÉGEK

A tipikusan kkv-kra jellemző kisösszegű **vállalati hitelek átlagos kamatlába** 2020 folyamán **58 bázisponttal csökkent Magyarországon**, decemberben ezeket a hiteleket átlagosan 2,37 százalékos kamatláb mellett vették fel a vállalatok.

Ez az érték és a kamatláb csökkenése nemzetközi összehasonlításban is kedvezőnek mondható. A régióban **Lengyelországban mérséklődött leginkább** (143 bázispont) a kisösszegű új vállalati hitelek átlagos kamata, három egymást követő jegybanki kamatvágás következtében. 2020 végére a magyar értéknél **csak a lengyel (1,81 százalék) volt kedvezőbb** a visegrádi országok összehasonlításában. 2020 év végén a Magyarországon kívüli visegrádi országok **átlaga** – a lengyel mellett a cseh kamatvágás miatti csökkenés következtében – **2,34 százalékot** elérve nagyjából a hazai hitelkamat szinttel egyezett meg.

A hazai támogatott hitelprogramok – melyek 2020-ban az új kkv kibocsátás megközelítőleg 90 százalékát adták – hatására bekövetkező nagyobb kamatcsökkenés **mérsékelte az eurozónától vett különbséget is**. Míg 2020 januárjában 1 százalékponttal haladta meg a kisösszegű vállalati hitelek kamatlába az eurozóna átlagát, addig **év végére 58 bázispontra szűkült ez a különbség** (1,79 százalék).

1. ábra: Kamatlábak nemzetközi összehasonlítása hazai pénzemben nyújtott kisösszegű vállalati hiteleknél

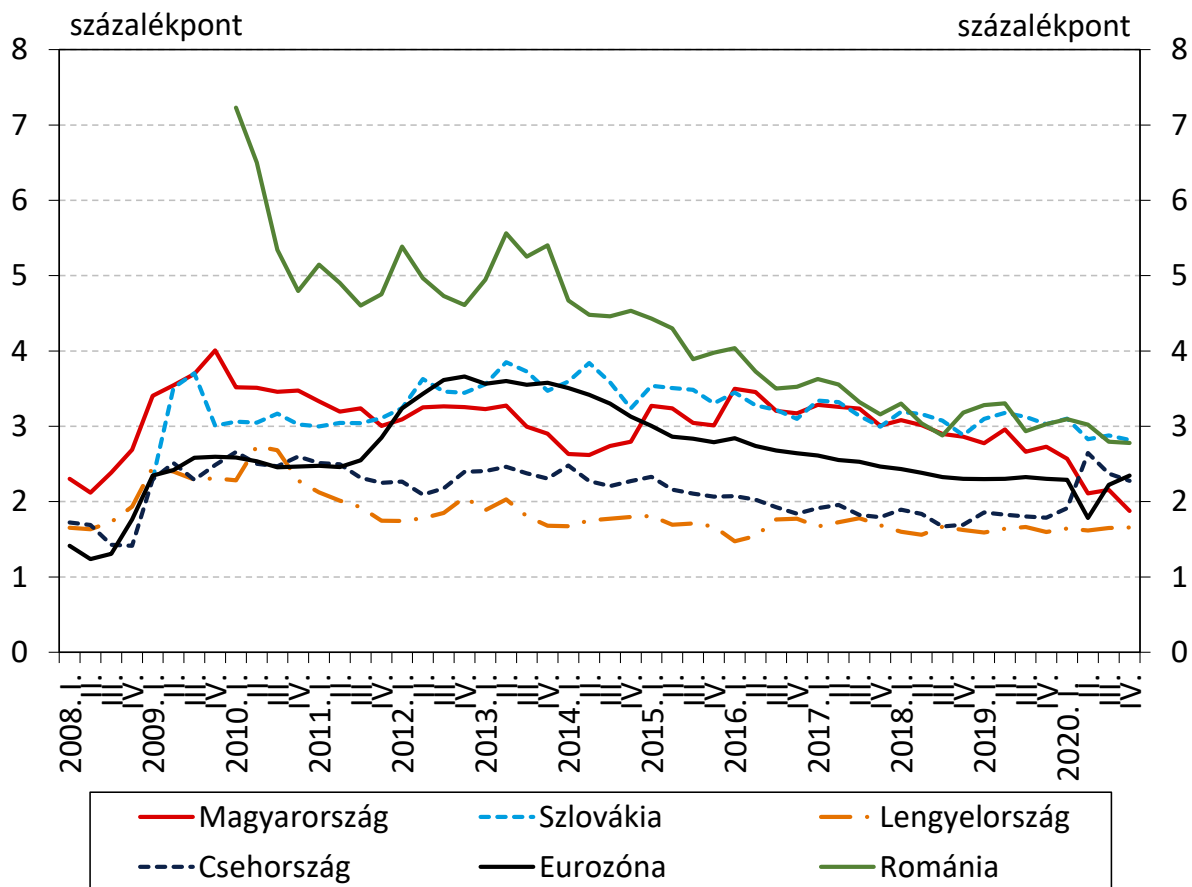

Megjegyzés: 1 millió euro alatti, éven belül változó kamatozású hitelek, így a legfeljebb 2,5 százalékpontos kamatozású NHP-hiteleket csak a „Magyarország (teljes)” idősor tartalmazza. A cikkben a teljes ügyleti – állami kamattámogatásokkal nem csökkentett – kamatlábakkal dolgoztunk, azaz a vállalatok által ténylegesen fizetendő kamatok eltérhetnek az általunk mutatott értékektől. Forrás: MNB, EKB, nemzeti jegybankok

A kamatfelárakat tekintve még kedvezőbb a kép: a kisösszegű, éven belül változó kamatozású piaci hitelek **kamatfelára** (azaz a vállalati hitelkamatok és a 3-havi bankközi kamatok különbözete) **2020 végén egyenesen alacsonyabb volt az eurozóna átlagánál** (2. ábra). Régiós összevetésben **Magyarországon** volt 2020-ban a legnagyobb, közel **70 bázispontos kamatfelár mérséklődés** a kisösszegű piaci hitelek piacán. Az így kialakult 1,88 százalékpontos kamatfelárnál **egyedül Lengyelország rendelkezett alacsonyabb értékkel** (1,66 százalékpont). A negyedik negyedévben megjelenő jelentős mérséklődés, valamint az eurozónában bekövetkező enyhe emelkedés eredőjeként a magyar felár **közel 50 bázisponttal kedvezőbb volt 2020 végén, mint az eurozóna átlaga** (2,35 százalékpont).

A finanszírozási költségek kedvező változása éles ellentétben áll az előző válságepizód során tapasztalt folyamatokkal. A 2008-as válság magyarországi begyűrűzését követően jelentősen emelkedtek a kkv-k finanszírozási költségei, még azzal együtt is, hogy közben a vállalatok jelentős köre kiszorult a hitelpiacról, és a bankok csak a legjobb vállalatoknak nyújtottak finanszírozást. A kamatfelár a 2008 eleji 2 százalékpont körüli szintről 2009 végére már 4 százalékpontra emelkedett. Ennek tükrében különösen kedvező, hogy a koronavírus-járvány alatt sikerült elkerülnünk a finanszírozási csapok elzáródását, és a kkv-k továbbra is megfelelő áron tudtak hozzáférni a hitelpiachoz.

2. ábra: Kamatfelárak nemzetközi összehasonlítása hazai pénznyújtott kis-összegű vállalati hiteleknél

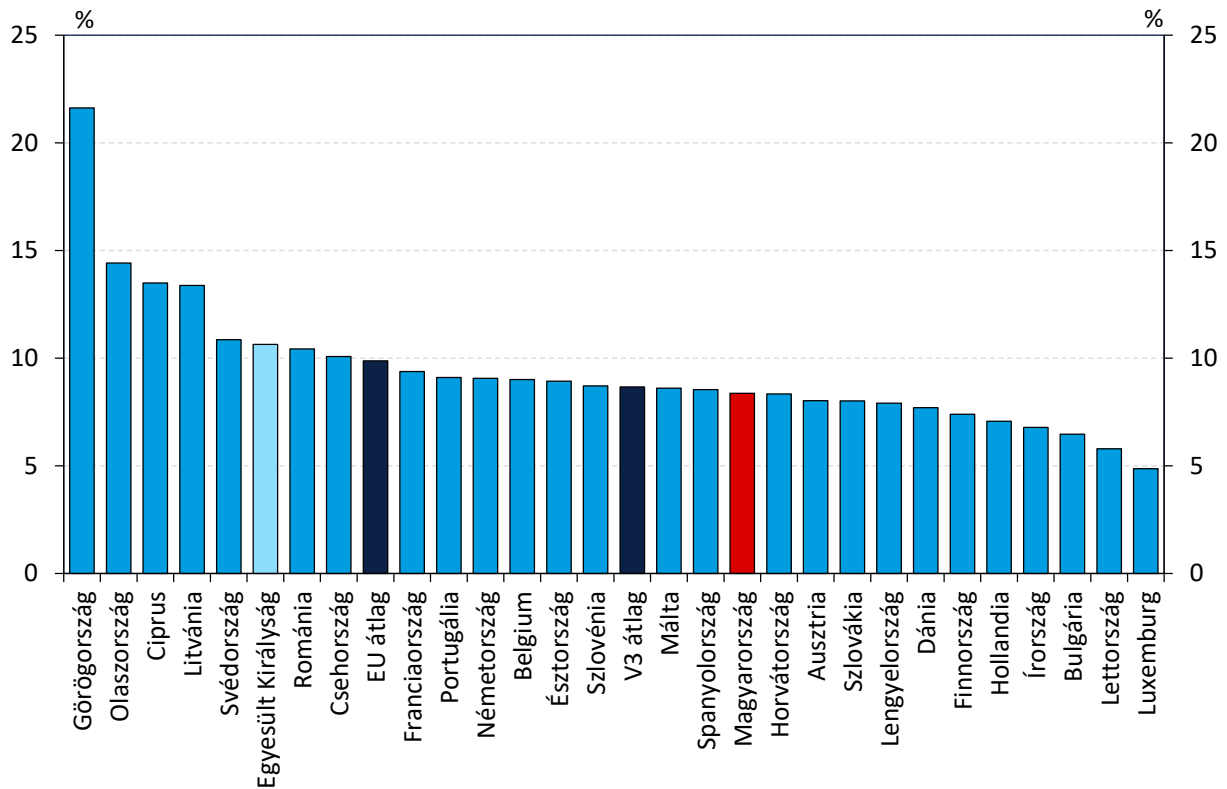
Megjegyzés: 1 millió euro alatti, éven belül változó kamatozású hitelek, így a legfeljebb 2,5 százalékpontos felárú NHP-hiteleket nem tartalmazza. Forrás: MNB, EKB

JELENLLEG NEM PROBLÉMA A HITELHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

A finanszírozási forrásokhoz való relatíve könnyű hozzáférést a vállalatok körében végzett felmérések is megerősítik. Az Európai Bizottság 2020-ban készített kérdőíves felmérése alapján a megkérdezett hazai kkv-k alig **több mint 8 százalék**a gondolja úgy, hogy a **finanszírozáshoz való hozzáférés** lenne a vállalkozás **legfontosabb problémája**, ami kedvezőbb a 10 százalékos európai átlagnál és nagyjából megfelel a régiós átlagnak (3. ábra). Ez **jelentős javulás a 2011-ben mért 22 százalékhoz képest**, amelyhez nagymértékben hozzájárult a Növekedési Hitelprogram (NHP) gazdasági ciklushoz igazított mindenkorai kedvező feltételrendszere és keretösszege. A koronavírus gazdasági hatásainak tompítása érdekében bevezetett NHP Hajrá! és egyéb állami hitel- és garanciaprogramok a járványhelyzet idején is jelentősen segítettek és

segítik a hazai kkv-k finanszírozáshoz való hozzáférését és finanszírozási kondícióit valamennyi hitelcél esetén.

3. ábra: KKV-k aránya, amelyek számára a finanszírozáshoz való hozzáférés jelenti a legfontosabb problémát

Forrás: Európai Bizottság

„Szerkesztett formában megjelent a Napi.hu oldalon 2021. április 15-én.”